

# Collegial-Tidende

for

## Danmark og Norge.

---

Med kongeligt allernaadigst Privilegium.

---

Nr. 17. Den 26 April 1800.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schalk.

Undertegnede ere Redaktører, Forlaggere og Udgivere af denne Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.

Cancellieskriver og Assessorer i det danske Cancellie.

---

### Offentlig Foranstaltning.

Hs. Majestæt har, ved Resolution af 3 d. M., befaleet: at Politimesterne i Norges og Bysfogderne i Danmarks Stiftshovedstæder, samt de dem underordnede Betjenter, skulle, paa det at ingen, i Tilfælde af Forgribelse eller Opsætsighed, skal kunne undskylde sig med Uvidenhed, herefter, naar de udøve deres Embeds-Pligter paa Gaden, bære følgende, for Bergen allerede anordnede Uniform, nemlig, Politimesteren og Bysfogden en karmosinrød Kjole med rødt Underføer, grøn Krave og grønne Opflag, med en maadelig Guldtredse om Kraven og Opflagene, samt en Guld-Epaulet paa høire eller venstre Skulder, gule Knapper i Kjolen og gule Underklæder, men ingen galoncret Hat, og Politibetjenterne en overknappet Kjole af

frap-

Krapredt Klæde med raskes Underfoer, gule Knapper, grøn Krave og grønne Opslag, samt det kongelige Ziffer af Messing. Blik fastsyet paa den venstre Side af Brystet uden paa Kjolen; men, naar de gjøre Forretninger i Husene (saasom Inquisitioner og deslige), er det ikke fornødent at de bruge denne Klædedragt, efterdi det sædvanlige Polititegn kan være tilstrækkeligt til, ved saadan Leilighed at forskaffe dem den vedbørlige Agtelse. I øvrigt maa den første Anskaffelse af Uniformen for Politibetjentene bekostes af Byens Kammerræske.

Ligeledes er det, under 25 d. M., bevilget, at Assistenten og Kopiisten ved Underfogdens Kontor i Kjøbenhavn herefter maae bære lige saadan Uniform, som den der er befaleet at skulle bæres af Assistenterne ved Kongens Fogeds Kontor, samt at Underfogdens Bud eller Betjenter maae bære den samme Klædedragt, som er anordnet for Buddene ved Kongens Fogeds Kontor.

### Fovgivninger.

Under 4 April d. A. er igjennem det danske Cancellie udfærdiget en Plakat af følgende væsentlige Indhold: At Hs. Majestæt, paa Grund af General-Beikommisionens indkomne Forestilling, har fundet for godt, at fastsætte følgende Regler og Forskrifter, i Henseende til de mindre Landevejes Grundforbedring, og disses, saavelsom Biveienes, bestandige Bedligholdelse, i Kjøbenhavns, Roeskildes, Frederiksborgs, Kronborgs og

Hirsch.

Hirschholms Amt (Jægerspris Gods undtagen), samt Sorø-Amt, med de, ved Plakaten af 21 Juli 1794, dertil henlagte Herreder og Distrikter:

- 1) Samtlige mindre Landeveies Opmaalning og Kartering i disse Amt, for saavidt den ikke allerede er færdig, skulle fortsættes under General-Beikommisssionens Bestyrelse af de dertil udsendte Officerer og Beikontenter.
- 2) Da de mindre Landeveie beholde den Hovedlinie, som de nu have, med mindre vigtige Aarsager deri skulde kræve nogen Forandring, eller det maatte befindes, at ubequemme Bugter kunne saaledes aflægges, at de Eiere, som derved maatte tabe et Stykke af deres Grund, igjen kunne føre sig de afslagne gamle Beistykker til Nytte: saa skal Over-Beimesteren, med vedkommende Amts-Beikontenter, undersøge, og paa Veien, saavel som paa Kortet, affætte de Steder, hvor saadan Forandring til almindelig Nytte og Arbeidets Lettelse kan foretages; hvorover Forslaget (ester at det i Følge Bei-Forordningens 13 § er meddeelt Amtsforvalterne, Herredsfogderne og de vedkommende Fordegods-Eiere, paa det at disse kunne fremkomme med de Erindringer, som de maatte finde nødvendige) af Amtmændene indsendes til General-Beikommisssionen, hvorfra Sagen forelægges Hs. Majestæt til Resolution.
- 3) Det første, som paa alle disse Veie foretages, bør være: at de affættes til den, i Bei-Forordningens

8 § foreskrevne, Brede af 12 til 14 Alen, foruden Grøfterne. Dette Arbeid skal paa alle af disse Veie, som allerede ere opmaalte og karterede, saavidt muligt, skee i dette og næstfølgende Aar.

- 4) Samtlige mindre Landeveie i ethvert af de fornævnte Amters Stulle, med fælles Arbeid og Bidrag, for første Gang istandsættes af Amtets samtlige Hartkorn. Til Soro Amt (hvor den, ved Plakaten af 21 Juli 1794, angaaende Amternes Inddeling for Fremtiden, bestemte Indretning allerede er fuldført) henregnes alle i bemældte Plakat dertil hensagte Herreder, Distrikter og Kjøbsteder, ligesom og Frederiksborg, Kronborg og Hirschholm Amters i dette Tilfælde ansees som et fælles Wei-Distrikt; dog undtages Jægerspris Gods, som, i Følge kongelig Resolution af 3 April 1799, betaler sit Bidrag til ddn almindelige Wei-Kasse.
- 5) Wei-Arbeidet in Natura paaligger, i Følge Wei-Forordningens 27 §, alene det kontribuerende Hartkorn; det øvrige Hartkorns Deeltagelse skeer ved Penge-Bidrag.
- 6) Alle kontribuerende Hartkorns Brugere, som ikke ere Veien længere fraliggende, end  $1\frac{1}{4}$  Mil i lige Linie, ere pligtige til in Natura at forrette det dem paalagte Wei-Arbeid. En Lønde kontribuerende Hartkorn er pligtig til aarligt Wei-Arbeid for 1 Mk. 8 §., uden Godtgjærelse. Alt hvad der paalægges dette Hartkorn

korn i et Aar mere at arbejde paa Veien (som dog ikke bør overstige 4 Mk. 8  $\beta$  pr. Tonde Hartkorn), skal godtgjøres efter den, i Forordningens 30 §, fastsatte Regel, paa følgende Maade:

- a. Det kontribuerende Hartkorn, der, formedelsf Fraligheden, ikke kan ansættes til at arbejde in Natura, betaler dets sædvanlige aarlige Wei-Arbeid med 1 Mk. 8 Sk., med mindre Jordebrugerne hellere vælge at gjøre Arbeidet in Natura. Kjøbsstederne arbejde paa disse Veie, ligesom det er anordnet for Hoved-Landeveiene, itkun i Forhold til de Jorders Hartkorn, de have i Brug.
- b. Det privilegerede Hartkorn bidrager aarligen i Penge, efter samme Forhold, som det for de forskjellige 8 Klasser af dette Hartkorn, i Wei-Forordningens 30 §, er foreskrevet for Hoved-Landeveiene i de andre Amter.

Til den Ende indrettes i ethvert Amtmandskab en egen Wei-Kasse, som føres af Amtsforvalteren, og hvortil Udskrivningen skeer aarligen paa General-Beikommisionens Requisition igjennem Rentekammeret, i Forhold til det Arbeid, som efter ethvert Aars af Kongen approberet Arbeidsplan paalægges det kontribuerende Hartkorn in Natura at forrette.

Regnskabet over denne Beikasse aflægges aarligen til Rentekammeret, og ved enhver Udskrivning bekjendtgjøres

gjøres Kassens Tilstand for hele Amtet, tilligemed dens Beholdning fra forrige Aar.

7) Enhver arbejdsfør Huusmand og Jnderste bør gjøre en Gangdag om Aaret, uden Betaling.

8) Broernes og Steenkisternes Anlæg og Vedligeholdelse, samt alt Arbeid, saasom: Steenslagning, Gruusharpning m. v., der udfordre oplærte og øvede Folk, saa og Godtgjørelser for de ved Bei Arbeidet bestadigede Grunde, betales af Amtets Bei-Kasse paa Amtmandens skriftlige Requisition, hvilken dog hver Gang maa grunde sig enten paa den approberede Arbejds-Plan, eller paa General-Beikommisssionens Anordning, som i enhver Requisition til Penge-Udbetaling udtrykkelig bør benævnes.

9) Forslaget til ethvert Aars Arbeid, med dertil hørende Hartkorns-Lister, og Overslag paa samtlige til Broer, Steenkister, Overtjerseler, Steenslagning &c., nødvendige Udgifter, med Hensyn til Bei-Forordningens 6 §, bør, inden Januar Maanedes Udgang, af Amtmanden sendes til General-Beikommisssionen, paa det at samme, naar Planen har fundet kongelig Approbation, betids kan udvirke ved Rentekammeret Udskrivningen af Penge-Bidraget, hvilket er nødvendigt for Arbeidets Begyndelse i ethvert Aar, dersom ikke Amtene maatte ønske, og Hs. Majestæt, paa deres indkomne Forestilling, maatte bevilge dem For-

skud

Kud af sin Kasse, imod Renters Svarelse, og Forskuddets Afbetaling i det næstpaafølgende Aar.

- 10) Med det daglige Opsyn over Arbeidets Udførelse, Mandskabets og Vognenes Tilsligelse med videre, forholdes efter Bei-Forordningens 69, 70 og 71 §. I Henseende til de Udeblivendes eller Forsømmeliges Straf, kommer ogsaa alt det til Anvendelse, som desangaaende i Bei-Forordningen er foreskrevet.

Udførelsen af Arbeidet bestyres af Amtmanden, uden Hensyn til, om Arbeidet skeer paa en Kjøbsteds, eller paa Landets Grund.

Beboerne af en Jurisdiktion, som, efter den lokale Bessaffenhed, henlægges eller inddeles til Bei-Arbeid under en anden, skulle, i alt hvad der angaaer Veivæsenet og Veipolitiet, staae under Opsigt og Dom af den Rættens-Verjent, som har Veien under sin Inspektion; men det Kjøbstederne, efter deres Hartkorn, tilfaldende Bei-Arbeid, samt Gadernes Anlæg og Forbedring i Kjøbstederne selv, besørages af Byfogderne, under Amtmandens eller den vedkommende Stiftamtmands Bestyrelse.

Derfor paa Amtets Begjæring, i Følge Forordningens 13 §, nogen af de ved Bei-Etaten ansatte Officerer eller Pikarer skulle afgives til Arbeidets Udførelse, saa nyde de i saa Fald, foruden fri Besor- dring, de sædvanlige Diæt-Penge af Amtets Bei-Kasse.

11) Ligesom efter disse Forskrifter hele Amtet, samt det hele til Sorø og Frederiksborg Amtmandskab henlagte Distrikt, bidrager til alle deri liggende mindre Landeveies første Istandsættelse, uden Hensyn til, om en eller anden Deel af Amtet maatte gjøre meer eller mindre Brug af Veien; saa skal og, naar det i Bei-Forordningens 36 § omtalte Tilfælde indtræffer (at de mindre Landeveies første Istandsættelse overstiger et Amts Kræfter), de øvrige Amter komme samme til Hjælp, saaledes, som det efter nærmere Undersøgelse af Kongen bliver bestemt i ethvert enkelt Tilfælde; dog forstaaer det sig, at den i bemældte 36 § omtalte Hjælp af Stiftet alene kan paalægges de i denne Plakat navnlig anførte Amter, der ere fritagne for Bidrag til den almindelige Bei-Kasse, men ikke de øvrige Amter i Stiftet, i hvilke Hoved-Landeveiene nu først ere, eller skulle tages under Arbeid.

12) Naar en mindre Landevei er fuldført, skæer Inddelingen til dens bestandige Vedligeholdelse alene over det samme tilgrændsende kontribuerende Hartkorn strax, saaledes som det i Forordningens 43 § er foreskrevet.

Det privilegerede Hartkorn, som hidtil har været befriet for det sædvanlige aarlige Bei-Arbeid, bidrager heller ikke til de af de ny anlagte, eller grundforbedrede Veies bestandige Vedligeholdelse.

Dog, dersom i følgende Tider det Tilfælde skulde indtræffe, at et særdeles besværligt Beistykke, saa

saasom: en lang Steenbro, en betydelig Vandlekning, Brobygning ic. paa ny maatte befindes nødvendige at anlægge eller omlægge, forbeholder Hs. Majestæt sig, i ethvert Tilfælde, i Overeensstemmelse med foransførte Grundsætninger, at bestemme et forholdsmæssigt Penge-Bidrag af det privilegerede Hartkorn.

- 13) Med Vi-Beienes Anlæg, Istandsættelse og Vedligeholdelse, skal forholdes efter de i Vi-Forordningens 6, 8 og 25 §§ givne Forkrifter, saaledes, at samme ikkun paalægges Hovedgaards og andet skattefrit Hartkorn, for saavidt disse Viie enten hidtil af bemældte Hartkorns Eiere eller Brugere ere vedligeholdte, eller ikkun til Nytte for disse (saasom: Hov- Viie, der ikke tillige ere Kirke-, Sogne- eller By- Viie, m. v.), ere anlagte.

---

Ligeledes er under 18 April d. A. udfærdiget en Plakat af følgende væsentlige Indhold: At ligesom Hs. Majestæt, ved Forordningen af 6 Decbr. 1799, har givet Skiftevæsenet paa St. Croix i Vestindien en saadan Indretning og Form, at den Orden og Hurtighed i Forretningernes Gang, som fornavnte Lovgivning tilsigter, kan med Sikkerhed ventes bevirket, saa har Allerhøiøstsaamme end videre taget under Betragtning, at Skifterne paa samtlige vestindiske Øer ofte kunne lide Op- hold, formedelft den lange Tid, der medgaaer, naar Be- vil-

villinger til Proklamaer eller til Sagers Anticipationer for Høiesteret, skulde søges igjennem Cancelliet, og disse sidste igjen maae sendes tilbage til Vestindien, for der at forkyndes Vedkommende.

Med Hensyn til at have fornævnte Anledninger til Udsættelser og Ophold i Skisteforvaltningerne, har Kongen besluttet, at foreskrive følgende Regler:

1) Naar det maatte ansees fornødent, at der udstedes Proklamaer for vestindiske Boer, til Kreditorers Indkaldelse i de offentlige Tidender, skal Regjeringen der paa Stedet være bemyndiget til, paa Hs. Majestæts Begne og i hans Navn, at udfærdige de dertil fornødne Bevillinger i den samme Form, som disse hidindtil have været givne fra Cancelliet. Dog skulde deslige Proklamaer bekjendtgjøres i den danske berlingiske Avis, og efter Omstændighederne tillige i den altonaiske Merkur, naar det befindes, at den vedkommande Bo staaer i saadan Handel eller Forbindelse med europæiske Lande, at Fordringer dersfra kunne ventes eller formodes.

2) Alle Sager, som fra de vestindiske Øer indstevnes for Høiesteret, skulde, naar de angaae Skistebehandling paa bemældte Øer, eller de have Indflydelse derpaa, saa at Skisternes Afgjørelse og Slutning desformedelst maatte udsættes, stedse være anticiperede ante omnes, til Paakjendelse i Høiesteret: og det skal, ved enhver af deslige Stevningers Udstedelse, iagt-

indtages og paa sees af Bedkommende, at det udtrykkeligen deri nævnes, at Sagen, i Følge denne Anordning, bliver uopholdeligen foretagen i bemældte Ret, uden videre særdeles Bevilling til Anticipation.

Under 17 f. M. er, gjennem den holsteenske Regering i Glückstadt, bekendtgjort en Foranstaltning, hvis Indhold er: at Hs. Majestæt har fundet for godt for Fremtiden at fastsætte, at, i de forrige storsyrstelige Distrikter, de Skoleholder-Enker, som kunne vente Pension af Enkekassen i Kiel, intet Naadsensaar skulle have, men ikkun oppebære Dødsfalds-Quartalet, og, naar samme er endt, strax begynde at have deres Pension af bemældte Enkekasse.

### Blandede Efterretninger.

Cancelliet har imodtaget en Forespørgsel om, hvorvidt det kan være en Mand tilladt, at lade sin Kone søge Kirken, efter hendes Barselseng, uden at bruge de sædvanlige Ceremonier ved Barselkoners Kirkegang, nemlig under Ledsagelse af flere Dannekvinder at blive indviet af Præsten i Kirkens Vestibul og derefter gaae frem at offere paa Alteret.

I den Anledning har bemældte Kollegium, under 3 d. M., tilskrevet Biskoppen over Sjælands Stift, at, da alle Barselkoner i Almindelighed, være sig af Borger-

ger: eller Bondestanden, ere ved Reskriptet af 22 Nov. 1754 befriede for, om de ville, at lade sig ved deres holdende Kirkegang introducere af Præsten, men det til- lige, i dets Sted, er befalet, at, naar en Burselkone holder sin Kirkegang, skal Præsten paa de Steder, hvor Introduktionen har været brugelig, imod Enden af Præ- diken give Menigheden saadant tiltjende med tilføiet kort Formaning og Ønske over Kirkegangs-Konen, hvilken derpaa med sit sædvanlige, efter Loven tilladte, Folge er forbunden at gaae op at offere som sædvanligt, med min- dre Præsten vil være fornøiet med, at Offeret sendes ham i Huset, saa kan der ei heller være noget til Hinder i, at en Mand selv fører sin Hustru til Kirken, imod at Bøn og Taksigelse skeer for hende af Prædikestolen, da det i øvrigt vil ankomme paa Præsten, om han paa egne og øvrige Kirkebetjenteres Begne vil have Offeret mod- taget hjemme eller i Kirken.

---

Den 25 d. M. er Justitiarius i Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret, Etatsraad Falbe, tillagt kongelig Befæ- ling, at indtræde som Justits-Direktør ved Lottoet, i afgangne Etatsraad Foghs Sted.

---

Af den i No. 15 af denne Tidende indførte Pla- kat er det bekjendt, at Hs. Majestæt har besluttet, at  
der

der skal søges at forskaffe Amtmændene, Sørenskriverne og Fogderne i Norge, Embedsboliger af de Geistligheden beneficerede Gaarde.

Da Hs. Majestæt tillige har beselet, at nogle af det danske Cancellies og af Rentekammerets Medlemmer skulle sammentræde, for at tage denne Sag i Overveielse, naar Stiftamtmandene og Biskopperne have indsendt deres udførlige Betænkninger og Forslag derom, efter de Regler og Grundsætninger, som bleve fulgte ved Officer-Boligers Udnævnelse, saa ere, i den Anledning, af Cancelliets Lemmer udnævnte, Konferents-Raad Schow, General-Prokurør og Konferents-Raad Colbjørnsen, samt Etatsraad Feddersen, og af Rentekammerets, Etatsraaderne Wormschjold og Fridsch.

---

Med Rescript af 11 April d. A. til Amtmanden over Sorø-Amt, er bemældte Amtmand bleven bemyndiget til, ved 1 Rdlr. ugentlig Mælt, at tvinge de forsammelige Skole-Patroner til at afhjælpe de Mangler ved Skolerne, som ved det, i den under 16 Oktober 1782 approberede Skoleplan for det antvorskovske Skole-Distrikt, befalede Syn af Amtmand og Herredesprovst ere foresundne, inden den af bemældte Skole-Visitatorer hver Gang, efter Omstændighederne, bestemmende Tid; og er det tillige fastsat, at disse Mæltter

skal

skal erlægges til Skole-Kassen, dog at de anvendes til Bøger eller Klæder for den fattige Skole-Ungdom, samt, saasnart de ere inddrevne, tilstilles vedkommende Præst, for af ham at anvendes efter foransorte deres Bestemmelse.

---

### Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Schive og Resen Sognekald i Viborg Stift, 467 Rdlr., hvoraf svares 200 Rdlr. aarlig Pension til den entledigede Sognepræst; Beerst og Becke Sognekald i Ribe Stift, 189 Rdlr.; Norhaae Sognekald i Aalborg Stift, 135 Rd.

---

### Befordringer og Afgang.

Under det danske Cancellie: Den 18 April er Sproglærer N. Andersen beskikket til Translator i Kjøbenhavn udi det engelske Sprog. Den 25 April er Tobaks-Fabrikør P. Schultz i Varde beskikket til Strandsdings-Kommissionær i Varde Tolddistrikt; Personel-Kapellan P. Wessel til residerende Kapellan for Støeds Præstegjæld i Trondhjems Stift; Kand. Theologia N. Kierulf konfirmeret til Personel-Kapellan ved St. Peters Kirke i Slagelse; Kand. Theol. H. Møller til Personel-Kapellan for Horslunde og Norlunde Menigheder i Holland; Kand. Theol. C. F. Teilmann til Personel-Kapellan

Kapellan for Stofke Præstegjæld i Aggershuus Stift; den 2den Sekretær ved Departementet for de udenlandske Sager, P. H. Frimann, samt Legations-Sekretærene J. Kennemann, G. F. E. Schönborn og A. H. Rachel til Legationsraader med Justitsraads Rang; Sørensrivieren over Ørkedalen i Trondhjems Stift, M. E. Krog, efter Ansøgning, i Naade entlediget med Pension.

Under det tydske Cancellie: Den 18 April er Rand. Theol. J. J. Goos konfirmeret til Diakonus ved Kirken i Bredstedt.

Under Generalitetet: Den 8 Novbr. 1799 ere Stabs-Kapitain J. W. v. Haffner og Prem. Lieutenant du Plat, begge af Artilleri-Korpset, udnævnte til Aide-General-Quarttermestere. Den 18 April d. A. ere Prem. Lieutenanterne v. Wærnschiold af det tellemarkske og v. Bloete af det holskeenske Infanteri-Regiment, efter Ansøgninger, i Naade afskedigede med Pension; ved sidstbemældte Regiment er Sec. Lieutenant v. Wagner beskikket til Prem. Lieutenant, Karakteriseret Sec. Lieutenant v. Dreesen til virkelig Sec. Lieutenant, og Fændrik à la suite v. Wærnschiold til virkelig Fændrik. Premier-Lieutenant v. Neergaard og Fændrik v. Lindemann ere, efter Ansøgninger, udtraadte af deres havende No., og ansatte à la suite resp. ved Artilleri-Korpset og det norske Jægerkorps; Kostkabet v. Arnet ligesaa afgaaet fra Landkabet-Kompagniet; Fændrik Baron E. v. Ran-

Jan af norske Liv-Regiment, ansat ved Liv-Garden til Fods som Fændrik à la suite; Sec. Lieutenanterne Ondrup og Henckel, efter Ansøgninger, afskedigede fra det nye Brandkorps her i Staden, og i deres Sted Underbrandmesterne E. Müller og A. Schoubye udnævnte til Sec. Lieutenanter ved samme.

**Under Rentekammeret:** Den 9 April er F. v. Arenstorff til Overgaard udnævnt til Kammerjunker.

**Under General-Toldkammeret:** Den 16 April ere H. H. Kayroed, H. H. Helgerud og N. Møller i Naade entledigede fra at være Under-Toldbetjenter i Kjøbenhavn, og E. Haldon, G. Pepper og H. Schmidt udnævnte til Under-Toldbetjenter sammesteds.

**Under Oeconomie- og Commerce Collegium:** Den 2 April er den ved det 3die jydsk Infanteri-Regiment hidtil standne Fændrik L. A. Orholm, Studenten P. K. H. Wodschow og H. E. Bang udnævnte til Kopiister, med Prædikat af Fuldmægtige, ved det kongelige Gouvernement i Trankebar.

**Under Kjøbenhavns Magistrat:** Den 21 April er E. F. L. Witter befikket til Stads-Magler i Kjøbenhavn.

Af denne Tidende udgives ugentligen et Nummer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.